

## 1. Estetyka [17. X. 2016]

referat: Estetyka czy filozofia sztuki?

### główne zagadnienia:

- ✦ co to jest estetyka: historia i teraźniejszość
- ✦ czy przemiany zachodzące w sztuce zmuszają nas do zmiany poglądów na estetykę?
- ✦ czy przemiany zachodzące w sztuce zmuszają estetykę do zmiany swojej funkcji/roli?
- ✦ w jakim kierunku powinna zmierzać współczesna estetyka? jakie są jej zadania?

### bibliografia dla referentów:

- ✦ W. Tatarkiewicz, *Historia estetyki*, t. I – III, Warszawa, 1985 – 1991.
- ✦ W. Tatarkiewicz, *Droga przez estetykę*, Warszawa 1972.
- ✦ S. Morawski, *O przedmiocie i metodzie estetyki*, Warszawa 1973.
- ✦ I. Kant, *Krytyka władzy sądenia*, przeł. J. Gałęcki, Warszawa 2004.
- ✦ F. Nietzsche, *Narodziny tragedii z ducha muzyki*, tłum. L. Staff, Kraków 2006.
- ✦ W. Welsch, *Estetyka poza estetyką*, tłum. K. Guczalska, Kraków 2005.

### lektura dla grupy:

W. Welsch, *Filozofia i sztuka – wzajemne relacje*, przeł. K. Guczalska, w: *Estetyka poza estetyką*, Kraków 2005.

## 2. W poszukiwaniu definicji sztuki [24. X. 2016]

referat: Tylko sztuka cię nie oszuka?

### główne zagadnienia:

- ♣ Co nazywamy sztuką?
- ♣ Rola sztuki w życiu człowieka: Czy można mówić o powszechnej „artystyczności” ludzkiego działania?
- ♣ Dlaczego mówimy o „dziełach sztuki”?
- ♣ Jaka jest współczesna kondycja sztuki?
- ♣ Sytuacja i status dzieła sztuki w czasach „technicznej reprodukcji”.
- ♣ Po co nam sztuka?

### bibliografia dla referentów:

- ♣ W. Benjamin, *Dzieło sztuki w dobie reprodukcji technicznej*, przeł. J. Sikorski, w: *Twórca jako wytwórca*, Poznań 1975.
- ♣ C. Bell, *Art* ([www.gutenberg.org](http://www.gutenberg.org)).
- ♣ B. Croce, *Co to jest sztuka?*, w: tegoż, *Zarys estetyki*, tłum. S. Gniadek, Warszawa 1962.
- ♣ M. Heidegger, *Źródło dzieła sztuki*, przeł. J. Mizera, w: *Drogi lasu*, Warszawa 1997.
- ♣ J. Tischner, *Myślenie w żywiole piękna*, [w:] tegoż *Myślenie w żywiole piękna*, Kraków 2005.
- ♣ W. Tatarkiewicz, *Dzieje sześciu pojęć*, Warszawa 1975.
- ♣ Arystoteles, *Poetyka*, przeł. H. Podbielski, Wrocław 1983.

### lektura dla grupy:

C. Bell, *Hipoteza estetyczna*, przeł. B. J. Obidzińska, w: *Sztuka i filozofia*, 31-2007.

### 3. Piękno [24. XI. 2016]

referat: Czym jest piękno? Czy jest wartością obiektywną?

#### główne zagadnienia:

- ⤴ Czy wielość znaczeń i desygnatów pojęcia pomaga nam w zdefiniowaniu go?
- ⤴ Czy piękno dostrzegamy dzięki rozumowi, czy dzięki zmysłom?
- ⤴ Czy piękno jest obiektywne, czy względne?
- ⤴ Czym różni się piękno w sztuce od piękna natury?

#### bibliografia dla referentów:

- ⤴ H.-G. Gadamer, *Aktualność piękna. Sztuka jako gra, symbol, święto*, tłum. K. Krzemieniowa, Warszawa 1993.
- ⤴ W. Tatarkiewicz, *Dzieje sześciu pojęć*, Warszawa 1975.
- ⤴ *Historia piękna* pod red. U. Eco, Poznań 2007.
- ⤴ Platon, *Uczta*, tłum. W. Witwicki,
- ⤴ I. Kant, *Krytyka władzy sądenia*, przeł. J. Gałęcki, Warszawa 2004.
- ⤴ E. Burke, *O pochodzeniu naszych idei wzniosłości i piękna*, przeł. P. Graff, Warszawa 1968.
- ⤴ F. Bacon, *O pięknie*, w: tegoż, *Eseje*, tłum. C. Znamierowski, Warszawa 1959.

#### lektura dla grupy:

R. Ingarden, *Wartość estetyczna i zagadnienie jej obiektywnego ugruntowania*, w: tegoż, *Przeżycie, dzieło, wartość*, Kraków 1966.

#### 4. Brzydota [07. XI. 2016]

referat: Czy brzydota to kategoria estetyczna?

##### główne zagadnienia:

- ⤴ Czy brzydota w ogóle mieści się w obrębie rozważań estetycznych?
- ⤴ Teoria prywatna: nawiązanie do koncepcji zła u Św. Augustyna – czy brzydota jest po prostu brakiem piękna?
- ⤴ Czy w sztuce zło oznacza brzydkie?
- ⤴ Czy kicz = brzydota?
- ⤴ Czy odejście od poszukiwania piękna w sztuce współczesnej jest tożsame ze zmierzaniem ku brzydocie?

##### bibliografia dla referentów:

- ⤴ *Historia brzydoty* pod red. U. Eco, Poznań 2007.
- ⤴ A. Moles, *Kicz, czyli sztuka szczęścia*, tłum. A. Szczepańska, E. Wende, Warszawa 1978.
- ⤴ F. Bacon, *O brzydocie*, w: tegoż, *Eseje*, tłum. C. Znamierowski, Warszawa 1959.
- ⤴ P. Ricoeur, *Symbolika zła*, przeł. S. Cichowicz, M. Ochab, Warszawa 1986.
- ⤴ G. Bataille, *Literatura a zło*, tłum. Maria Wodzyńska – Walicka, Kraków 1992.
- ⤴ T. Adorno, *Teoria estetyczna*, przeł. K. Krzemieniowa, Warszawa 1994.

##### lektura dla grupy:

S. Sontag, *Zapiski o kampie*, w: tejże, *Przeciw interpretacji i inne eseje*, tłum. M. Pasicka, A. Skucińska, D. Żukowski, Kraków 2012.

## 5. Problem formy [14. XI. 2016]

referat: Rola formy w sztuce i w życiu człowieka

### główne zagadnienia:

- ⤴ Forma – materia
- ⤴ Forma – treść
- ⤴ Forma – temat
- ⤴ Różne znaczenia pojęcia „forma”: forma jako układ elementów, forma jako to, co postrzegamy zmysłowo, forma jako granica przedmiotu, forma jako pojęciowa istota przedmiotu, forma jako wkład umysłu w przedmioty.
- ⤴ Formalizm w sztuce i w filozofii sztuki.
- ⤴ Wytwarzanie form, formowanie.

### bibliografia dla referentów:

- ⤴ L. Pareyson, *Estetyka. Teoria formatywności*, tłum. K. Kasia, Kraków 2007.
- ⤴ U. Eco, *Dzieło otwarte. Forma i nieokreśloność w poetykach współczesnych*, tłum. J. Gałuszka, L. Eustachiewicz, A. Kreisberg, M. Oleksiuk, Warszawa 1994.
- ⤴ H. Read, *O pochodzeniu formy w sztuce*, przeł. E. Życieńska Warszawa 1973.
- ⤴ W. Tatarkiewicz, *Dzieje sześciu pojęć*, Warszawa 1975.
- ⤴ S. Morawski, *Absolut i forma*, Kraków 1966.

### lektura dla grupy:

H. Read, *Początki formy w sztukach plastycznych*, w: idem *O pochodzeniu formy w sztuce*, przeł. E. Życieńska, Warszawa 1973 [s. 66 – 87].

## 6. Przeżycie estetyczne [21. XI. 2016]

referat: Jak doświadczamy piękna? Estetyka przeżycia i estetyka interpretacji

### główne zagadnienia:

- ⤴ Czy przeżycie estetyczne jest tym samym, co doznanie piękna?
- ⤴ Czy przeżycie estetyczne jest katharsis?
- ⤴ Czy można je traktować jako uchwycenie wartości?
- ⤴ Jakie drogi prowadzą nas do przeżycia estetycznego?
- ⤴ Czy można adekwatnie opisać przeżycie estetyczne z perspektywy psychologii?  
Czy różni się od innych naszych przeżyć?

### bibliografia dla referentów:

- ⤴ S. Ossowski, *U podstaw estetyki*, Warszawa 1958.
- ⤴ R. Ingarden, *Przeżycie – dzieło – wartość*, Kraków 1966.
- ⤴ H.-G. Gadamer, *Prawda i metoda*, tłum. B. Baran, Warszawa 2004.
- ⤴ W. Tatarkiewicz, *Dzieje sześciu pojęć*, Warszawa 1975.

### lektura dla grupy:

W. Stróżewski, *Estetyka fenomenologiczna*, w: *Estetyki filozoficzne XX wieku*, pod red. K. Wilkoszewskiej, Kraków 2000.

## 7. Sądy estetyczne [05. XII. 2016]

referat: Co to znaczy, że coś mi się podoba?

### główne zagadnienia:

- ⤴ Co to jest „smak”?
- ⤴ Kantowska definicja sądu smaku.
- ⤴ Kto i na jakiej podstawie ma prawo oceniać dzieło sztuki?
- ⤴ Jakie są i jakie powinny być kryteria takiej oceny?
- ⤴ „De gustibus est non disputandum” ?
- ⤴ Czy można być obiektywnym w stosunku do czegoś, co się nam podoba?

### bibliografia dla referentów:

- ⤴ I. Kant, *Krytyka władzy sądenia*, Warszawa 2004.
- ⤴ E. Burke, *O pochodzeniu naszych idei wzniosłości i piękna*, Warszawa 1968.
- ⤴ W. Tatarkiewicz, *Dzieje sześciu pojęć*, Warszawa 1975.

### lektura dla grupy:

I. Kant, *Krytyka władzy sądenia*, przeł. J. Gałęcki, Warszawa 2004 [s. 61 – 73, 105 – 124].

## 8. Twórczość [12. XII. 2016]

referat: Co to znaczy *tworzyć*?

### główne zagadnienia:

- ⤴ Czy człowiek może być twórcą?
- ⤴ Tworzenie i robienie: *creatio ex nihilo*
- ⤴ Twórca i stwórca
- ⤴ Twórczość i ekspresja
- ⤴ Sztuka jako doświadczenie
- ⤴ Powrót pojęcia twórczości w odniesieniu do działalności artysty w XX wieku

### bibliografia dla referentów:

- ⤴ L. Pareyson, *Estetyka. Teoria formatywności*, tłum. K. Kasia, Kraków 2007.
- ⤴ G. Agamben, *Profanacje*, Warszawa 2006.
- ⤴ G. Colli, *Filozofia ekspresji*, przeł. H. Buczyńska – Garewicz, Kraków 2005.
- ⤴ J. Dewey, *Sztuka jako doświadczenie*, tłum. A. Potocki, Wrocław 1975.
- ⤴ N. Goodman, *Jak tworzymy świat?*, tłum. M. Szczubiałka, Warszawa 1997.
- ⤴ R. Arnheim, *Sztuka i percepcja wzrokowa. Psychologia twórczego oka*, tłum. J. Mach, Warszawa 1978.
- ⤴ M. Merleau-Ponty, *Widzialne i niewidzialne*, Warszawa 1991.

### lektura dla grupy:

L. Pareyson, *Estetyka. Teoria formatywności*, tłum. K. Kasia, Kraków 2007, s. 71 - 108.



## 9. Performans [02. I. 2017]

referat: Dzieło w (inter)akcji

### główne zagadnienia:

- ♣ Zwrot performatywny
- ♣ Zmiana statusu dzieła sztuki
- ♣ Uczestnictwo
- ♣ Fizyczna współobecność aktorów i widzów
- ♣ Sztuka jako przestrzeń interakcji

### bibliografia dla referentów:

- ♣ E. Fischer-Lichte, *Estetyka performatywności*, tłum. M. Borowski, M. Sugiera, Kraków 2008
- ♣ M. Carlson, *Performans*, tłum. E. Kubikowska, Warszawa 2007.
- ♣ R. Schechner, *Performatyka. Wstęp*, tłum. T. Kubikowski, Wrocław 2006.

### lektura dla grupy:

E. Fischer-Lichte, *Estetyka performatywności*, tłum. M. Borowski, M. Sugiera, Kraków 2008, r. III *Cielesna współobecność aktorów i widzów* (s. 57-121).

## 10. Interpretacja i krytyka sztuki [09. I. 2017]

referat: Nie ma faktów (artystycznych) – są tylko interpretacje

### główne zagadnienia:

- ⤴ cele i funkcje krytyki sztuki – czym się różni krytyka sztuki od filozofii sztuki i od estetyki?
- ⤴ interpretacja jako sposób życia: podstawowe założenia hermeneutyki filozoficznej
- ⤴ związki interpretacji i krytyki sztuki
- ⤴ interpretacja i myślenie, myślenie i rozumienie, koniec filozofii i zadanie myślenia

### lektury dla referentów:

- ⤴ P. Ricoeur, *Język, tekst, interpretacja*, tłum. P. Graff, K. Rosner, Warszawa 1989.
- ⤴ H.-G. Gadamer, *Rozum, słowo, dzieje*, przeł. M. Łukasiewicz, K. Michalski, Warszawa 1979. (fragmenty)
- ⤴ H.-G. Gadamer, *Prawda i metoda*, przeł. B. Baran, Warszawa 2004.
- ⤴ K. Rosner, *Hermeneutyka jako krytyka kultury*, Warszawa 1991. (fragmenty)
- ⤴ M. Heidegger, *Koniec filozofii i zadanie myślenia*, tłum. K. Michalski, [w:] tegoż *Ku rzeczy myślenia*, przeł. K. Michalski, J. Mizera, C. Wodziński, Warszawa 1999.

### lektura dla grupy:

H.-G. Gadamer, *Estetyka i hermeneutyka*, [w:] tegoż, *Rozum, słowo, dzieje*, przeł. M. Łukasiewicz, K. Michalski, Warszawa 1979.

## 12. Wizualność [16. I. 2017]

referat: Co to znaczy *kultura wizualna*?

### główne zagadnienia:

- ♣ Zwrot ikoniczny
- ♣ Czy jesteśmy w niewolnikami obrazów?
- ♣ Jeden obraz jest wart więcej niż 1000 słów?

### bibliografia dla referentów:

- ♣ M. Hopfinger, *Kultura współczesna - audiowizualność*, Warszawa 1985.
- ♣ P. Virilio, *Bomba informacyjna*, tłum. S. Królak, Warszawa
- ♣ Platon, *Państwo*, ks.VII, tłum. W. Witwicki
- ♣ W.J.T. Mitchell, *Pokazując widzenie. Krytyka kultury wizualnej*, tłum. M. Bryl, "Artium Quaestiones" 2006 nr XVII
- ♣ Nicholas Mirzoeff, *Podmiot kultury wizualnej*, tłum. M. Bryl, "Artium Quaestiones" 2006 nr XVII

### lektura dla grupy:

W.J.T. Mitchell, *Pokazując widzenie. Krytyka kultury wizualnej*, tłum. M. Bryl, "Artium Quaestiones" 2006 nr XVII

### 13. Estetyzacja rzeczywistości [16. I. 2017]

referat: Przyczyny i skutki powszechnej estetyzacji

#### główne zagadnienia:

- ✦ Czy możemy mówić o nadmiarze bodźców estetycznych we współczesnym świecie?
- ✦ Czy anestetyzacja – zanik wrażliwości, znieczulenie na wartości estetyczne – to konieczny efekt estetyzacji?
- ✦ Czy rację ma Wolfgang Iser, mówiąc, że zamiast estetyki potrzebujemy anestetyki?
- ✦ Jak estetyzacja/anestetyzacja wiąże się z postmodernizmem?
- ✦ Desakralizacja świętości i zastąpienie jej przez sztukę – nihilizm jako konsekwencja estetyzacji. Czy mamy czego żałować?

#### bibliografia dla referentów:

- ✦ J. Baudrillard, *Precesja symulaków*, przeł. T. Komendant, w: *Postmodernizm*, pod red. R. Nycza, Kraków 1998.
- ✦ W. Iser, *Estetyka i anestetyka*, tłum. M. Łukasiewicz, w: *Postmodernizm*, pod red. R. Nycza, Kraków 1998
- ✦ W. Iser, *Estetyka poza estetyką*, przeł. K. Guczalska, w: *Estetyka poza estetyką*, Kraków 2005.
- ✦ P. Virilio, *Bomba informacyjna*, tłum. S. Królak, Warszawa 2006.
- ✦ G. Vattimo, *Koniec nowoczesności*, przeł. M. Surma – Gawłowska, Kraków 2006.
- ✦ Z. Bauman, *Ponowoczesność jako źródło cierpień*, Warszawa 2000.
- ✦ G. Vattimo, *Poza interpretacją. Znaczenie hermeneutyki dla filozofii*, tłum. K. Kasia, Kraków 2011.

#### lektura dla grupy:

J. Baudrillard, *Precesja symulaków*, przeł. T. Komendant, w: *Postmodernizm*, pod red. R. Nycza, Kraków 1998.